

Musiikkitieteestä finessit latinorytmeihin

haastattelussa MATIAS LÖYTTYNIEMI

Pekka Vihervirta

Matias Löyttyniemi on juuri palannut viiden päivän opetusmatkaltaan Oulusta, mutta herännyt virkeänä haastatteluun eräänä helmikuisena keskiviikkoamuna. Hän on yksi Suomen kysytyimmistä kuubalaisten tanssien opettajista, oman tanssikoulun vetäjä ja musiikkitieteen alumni vuodelta 2019. Kotona rytmistä pitää huolen kaksivuotias perheelisä, joten iso osa Löyttyniemen, 34, energiasta menee tänä päivänä myös lapsiarjen pyörittämiseen yhdessä avopuolison kanssa. Hänen opetusrepertoaariinsa kuuluvat kuubalaiset tanssit *salsa (casino)*, *rueda*, *son*, *rumba* ja *cha-cha-chá* sekä naapurisaarelta Dominikaanisesta tasavallasta peräisin oleva *bachata*. Löyttyniemi opetti salsaa ensimmäisen kerran vuonna 2008 ja pari vuotta myöhemmin alkoi tehdä sitä säännöllisemmin. Valmistuttuaan yliopistosta hän perusti neljän kollegansa kanssa Avec Dance Club -tanssikoulun Helsingin Vallillaan.

”Opintojen ohessa tein aika paljonkin tanssinopetusjuttuja, ja siinä vaiheessa tanssinopettajan ura lähti liikkeelle. Sen

takia minulla opinnotkin vähän venyivät, kun tein samaan aikaan opetushommia.”

Vuodesta 2017 lähtien Löyttyniemi on luennoinut tanssin harrastajille musiikin hahmottamisesta, ymmärtämisestä ja salsasta yleensä. Siinä vaiheessa hän toi mainonnassaan musiikkitieteilijän koulutustaan esille, kun taas tanssituntien yhteydessä se on jäänyt taustalle. Tanssinopetukseen hänellä ei ole muodollista koulutusta, vaan hän on itseoppinut ja kehittänyt omat opetusmetodinsa. Löyttyniemi luki sivuaineena sekä kasvatustieteen että sukupuolentutkimuksen perusopinnot ja jonkin verran näiden aineopintoja.

”Tykkäsin kasvatustieteestä tosi paljon ja koin, että se antoi hirveästi. Siinä vaiheessa, kun sitä opiskelin, olin jo useita vuosia opettanut, jolloin kasvatustieteen teoreettisille viitekehyksille ja näkökulmille oli selkeä käytännön konteksti olemassa omassa työarjessani.”

Löyttyniemen pro gradu, joka käsittelee dynaamisen rakenteen merkitystä El Niño y La Verdad -bändin musiikissa, on liittynyt merkittävässä

Salsatunti Valasarannan tanssileirillä Yläneellä. Myös tämän jutun kirjoittaja on onnistunut saamaan itsensä kuvaan, tummassa paidassa oikealla. Kuva: Joonas Kainulainen

määrin hänen tanssipuolen työhönsä.

”Olen aina ollut kuubalaisessa populaarimusiikissa aika syvällä, ja siitä aiheesta halusin tehdä kandityöni. Aiheeksi valitsin musiikkianalyysin yhdestä kappaleesta – rakenne- ja genretyyppisen analyysin. Sitä tehdessäni huomasin, että rakenteen analyysin työkalut, joita itse käytin ja joita tuota musiikkia käsittelevässä kirjallisuudessa käytettiin, tuntuivat todella vajavaisilta. Minulla oli suuria hankaluuksia mielekkään rakenneanalyysin tekemisessä. Se tuntui ihan hirveältä himmeliltä, missä ei ollut mitään järkeä, ja sille tasolle se vähän jäikin.”

Gradun parin kuukauden mittaista aineistonkeruumatkaa varten Löyttyniemi sai apurahan Suomen Kulttuurirahastolta.

”Kuubassa minulle valkeni, miten kannattaisikin sitä rakennetta alkaa lähestymään, että saisi merkityksellistä lopputulosta aikaiseksi, että siinä analyysissä olisi järkeä. Siitä teinkin sen graduni, nimenomaan, että

miten kuubalaisen populaaritanssimusiikin rakennetta kannattaisi alkaa analysoimaan, jotta yksittäisistä kappaleista tai livetilanteista saisi tietää jotain mielekäästä.”

Gradulle kumpusi siis aihe todellisesta tarpeesta, ja siitä irtosi helposti materiaalia luennointiin tanssijoille.

”Ne olivat juuri ne aiheet, jotka ihmiset olivat kokeneet hankaliksi kuubalaisen populaaritanssimusiikin kanssa: miten hahmottaa sitä musiikkia, miten ymmärtää sen musiikin rakennetta, miten asennoitua siihen musiikkiin ja mitä se pitää sisällään. Luennoillani vältän kaikkea musiikinteoreettista tai musiikkitieteellistä sanastoa ja pyrin esittämään asiat niin kansantajuisesti kuin mahdollista. Gradun asioita oli helppo jakaa eteenpäin tieteen popularisoinnin kontekstissa.”

Matiaksella on myös musiikintulkinnan englanninkielinen verkkokurssi. Hän alkoi kehittää sitä korona-aikana, jotta saisi aikaan myös sellaista

kaupallista toimintaa, joka ei perustu siihen, että paljon ihmisiä kokoontuu samaan paikkaan. Haastattelua edeltävän viikon ajan hän oli Oulun ammattikorkeakoulussa opettamassa tanssinopettajien linjan ryhmää.

”Heille puhuessani huomasin, että olin hyvin saanut pakettiin toisen aihealueen, joka liittyy *claven* käyttöön. Kuubalaisessa populaaritanssimusiikissa *clave* on kaiken rytmikan taustalla. Se on selkäranka, johon kaikki soittajat tukeutuvat, kun he miettivät, minkälaisia rytmejä he voisivat tehdä tai miten he voisivat varioida. Tanssijan näkökulmasta ajatus on, että me kaikki, jotka ollaan eletty länsimaisen populaarimusiikin kanssa koko ikämme, tunnemme intuitiivisesti sen kirjoittamattomia

sääntöjä siitä, minkälaisia fraaseja ja rytmyksiä tehdään. Kun me aletaan tanssia sellaiseen musiikkiin, osa niistä tuntuu meille tosi itsestään selviltä ja tuntemattomastakin kappaleesta on helppo napata, minkälaista juttua tässä kappaleessa haetaan. Mutta kun on kyse meille *vieraasta* musiikkikulttuurista, meillä ei ole noita samoja ennakkokäsityksiä, minkälaisia rytmissä fraaseja tässä ehkä voitaisiin hakea. Se on sitä, mitä olen pyrkinyt edistyneen tason tanssijoille avaamaan, että minkälaisiin rytmisiin fraaseihin *clave* usein johtaa esimerkiksi laulussa, torvisektiossa tai rytmisektiossa. Sitä kautta voi olla helpompi saada biisistä kuin biisistä kiinni, mitä siinä tapahtuu.”

Löyttyniemen pyrkimyksenä on tuottaa popularisoitu sanasto – miten

Matias Löyttyniemi huomasi, että rakenneanalyysin työkalut, joita kuubalaista musiikkia käsittelevässä kirjallisuudessa käytettiin, tuntuivat todella vajavaisilta. Luennoillaan hän välttää kaikkea musiikinteoreettista sanastoa niin paljon kuin mahdollista ja pyrkii esittämään asiat kansantajuisesti. Kuva: Joonas Kainulainen

puhua ja opettaa melko teoreettista asiaa, mutta intuitiivisella tavalla. Siihen musiikkitieteen opiskelu on antanut eväitä.

”Kun opetan meille suomalaisille vieraaseen musiikkikulttuuriin tanssimista, se että pystyy itselleen ensinnäkin hahmottamaan ne monimutkaiset asiat, mitä siellä tapahtuu, ja pystyy löytämään niistä sen ytimen, jonka haluaa välittää edelleen, on ollut se prosessi, johon koen, että musiikkitiede on kaikkein eniten antanut. Mitä enemmän musiikkitieteen kautta itsellä on työkaluja siihen, miten pureskella noita asioita, mitä kautta lähestyä sitä ongelmaa, sitä helpompi on löytää se kultainen ydin, jonka pystyy opettamaan eteenpäin.”

Oletko pohtinut, mitä muuta voisit tehdä työksesi kuin tanssin ja musiikintulkinnan opetusta?

”Musiikkitiede on antanut paljon työkaluja siihen, että pystyy itselle vieraaseen musiikkikulttuuriin liittyviä aiheita lähestymään monesta näkökulmasta ja löytämään sieltä ne merkityksellisimmät asiat ja merkityksellisimmät ongelmat ja sitten niitä alkaa viemään eteenpäin tai purkamaan tai tekemään niillä jotain. Siksi minulla on aika hyvät fiilikset siitä, että jos alkaisin tekemään päivätyökseni joskus jotain muutakin, niin siihen olisi hedelmiä. Tuo ei ole mikään tämän päivän asia, mutta entä sitten kun olen 44 tai 55, kuinka paljon jaksan tehdä fyysistä työtä?”

Entä miten musiikkitiede voisi hyödyttää sitä opiskelevaa Pekka-perustanssijaa, joka ei tee opetustyötä?

”Musiikki ja musiikkikulttuuri on todella monipuolinen ja monimutkainen

aihe, joka liittyy yhteiskuntatieteisiin, ihmisten välisiin sosiaalisiin suhteisiin, fysiikkaan ja nuotinkirjoitukseen. Musiikkitieteen rooli on olla kuin baarimikko, sitä että saa mahdollisimman monta erilaista näkökulmaa musiikin tutkimiseen ja ymmärtämiseen. Myös tanssijalle muodostuu monimuotoinen ja -ulotteinen suhde musiikkiin, koko tanssiskeneen ja sen musiikillisiin käsitteisiin. Kun musiikkitieteen kautta musiikkia pystyy lähestymään niin monesta eri näkökulmasta, myös tanssijana se auttaa siinä tosi paljon. Monilla tanssiharrastajilla on ollut sellainen ennakkokäsitys, että jotta voi käsitellä musiikkia, pitää katsoa ja tulkita nuotteja. Sehän ei nyt taas mitenkään pidä paikkaansa, ja sitä monet ovatkin kiitelleet luentojeni jälkeen! On mahtavaa, kun olen saanut sitä tuotua ihmisille, että musiikkia voi analysoida ja lähestyä myös ilman, että tarvitsee tehdä Schenker-analyysia.”

**”Ole sinut
synkooppiuden kanssa,
niin sen määrä
ei haittaa.”**

Mitä yleisiä neuvoja voisit antaa nykyisille musiikkitieteen opiskelijoille?

”Tätä mietin jo silloin, kun itse opiskelin. Läheisemmissä opiskelijakavereissani oli hyvä asennoituminen siihen, että täällä ollaan oppimassa ymmärtämään, analysoimaan, purkamaan ja käsittelemään monipuolisesti jotain aihetta. Täällä ei olla oppimassa jonkun tietyn ammattikunnan käsi-

työläiseksi. Koin, että joillain kaveripiirini ulkopuolisilla oli hieman ahdistusta siitä, että ei ole jotain suoraa ammattia, jota he sitten siirtyisivät koulunpenkiltä harjoittamaan. Haluan rohkaista siihen, että työelämässä on kyse siitä, että sinulla on jonkinlaista kykyä analysoida asioita monipuolisesti ja voit käyttää sitä niihin asioihin, joita työtehtävä vaatii – ettei ahdistu siitä, että ei ole nyt olemassa jotain työpaikkailmoitusta, jossa etsitään musiikkitieteilijää kolmen vuoden työkokemuksella. Minun luennointijuttuni ei ole ollut mikään musiikkitieteilijän ammattityö sinänsä, vaan ihan itse keksin, että hei, entä jos alkaisin tällaista juttua vähän itselleni purkamaan ja miten sen jakaisin eteenpäin. Yht’äkkiä se olikin tuotteistettu asia, jota pystyin myymään.”

Monen musiikkitieteilijän tavoin Matiaksella on taustaa aloittelevana muusikkona. Hän oli ala-asteen ensimmäiseltä luokalta lähtien Espoon musiikkiopistossa ja opiskeli klassista kitaraa. Siellä hän oppi harmoniaa ja musiikin teoriaa. Sittemmin hän opiskeli sähköbassoja popjazz-opistossa, kunnes lukion lopulla aktiiviset soitto-opinnot jäivät, kuten myös pyrkimykset kehittää itseä musiikin ammattilaisena.

Löyttyniemi syventyy pohtimaan, mikä johtoajatus häntä on vienyt urallaan eteenpäin.

”Siinä mistä on innostunut, tulee todennäköisemmin paljon paremmaksi kuin siinä, mitä tekee väkisin pakkopullana. Ne ihmiset, jotka ovat jossain hyviä, niillä on hyvät tulevaisuuden näkymät, ja sen takia kannattaa mieluummin viedä itseänsä

siihen suuntaan, missä kehittyy eniten ja missä pystyy viemään itsensä pitkälle, kuin siihen mitä joutuu pakolla vääntämään.”

Käydessään Oulussa opettamassa tanssinopettajien monimuotoryhmää Löyttyniemi ihasteli tapaa, jolla ammattikorkeakoulun puolesta oli alumneille annettu mahdollisuus tulla mukaan. Siitä hän haluaa heittää pallon Helsingin yliopistonkin suuntaan.

”Minusta olisi musiikkitieteen alumnina hirveän mielenkiintoista päästä jollain tavalla välillä taas kiinni siihen, mitä musiikkitieteessä tapahtuu, mistä siellä puhutaan tällä hetkellä. En tiedä, miten tuo voisi yliopistossa toimia ja onko se sellainen asia, että laitetaan vain viestiä alumneille. Jos olisi jotain sellaista, että alumnit voisivat tulla jollekin luentosarjalle, kurssille tai tapahtumaan mukaan näkemään, mitä tällä hetkellä tapahtuu, se voisi olla tosissaan supermielenkiintoista.”

Lopuksi: kummassa on enemmän synkooppia, salsan tanssimisessä vai gradun tekemisessä?

”Tuo on aika paha, koska kyllä siinä gradun tekemisessäkin oli synkooppia aika paljon! Vastaan tuohon näin: kunhan sen *synkooppiuden* kanssa on sinut, sen määrä ei haittaa hirveästi kummassakaan.”

Löyttyniemi kertoo nettisivuillaan, että ”parinvälinen yhteys, musiikintulkinta ja hauskanpito. Siinä ne tärkeimmät!

Kirjoittaja on kolmannen vuoden musiikkitieteen opiskelija Helsingin yliopistossa.

Katso aiheesta lisää:

<https://www.timbero.fi/>

<https://avecdanceclub.co>